

PIRET RAUD

Verihurmade aed

Toimetanud Jane Lepasaar
Kujundanud Dan Mikkin
Küljendanud Villu Koskaru

© Piret Raud ja Tänapäev, 2019

Raamatu avaldamist on toetanud Eesti Kultuurkapital
Trükitud oü Greif trükikojas

ISBN 978-9949-85-620-6

www.tnp.ee

Trükitud OÜ Greif trükikojas

Valgus oli täna hea. Joonatan võttis juurtest läbikasvanud mullapalli ja muljus seda, et pall ei jääks liiga sümmeetriline. Vähest mulda pudises lauale. Juured olid segi ja puntras, kasvanud üksteisest mööda ja üksteise ümber, alt ja ülevalt, vasakult ja paremalt, keskelt ja kõrvalt. Suuremad juured kõrvu tillukeste juurekestega justkui veresooned anatoomiaõpiku tahvlitel, ainult et ilma kindla korrapära või süsteemita. Oli see vast elujõud, tugev kasvamise kihk, mis pani juured otsima iga vaba sentimeetrit, vaba millimeetrit, päev-päevalt mulla ülemvõimu lagundades, kuni võit oli nende. Ent lillepott jäi kitsaks ning siit edasi polnud neil kuhugi minna.

Joonatan asetas juurepalli lauale ja sättis kaamerat. Teravustas ühele eriti peenele juurele, mis oli kaardunud nagu õrn juuksekarv üle teiste, ja pildistas.

2.

Muidugi oli nende kohtumine puhas juhus, aga just täpselt sedasorti juhus, millele on hiljem lihtne suurt tähendust omistada ning iga asjassepuutuvat detaili erilisuse paistega üle külvata. Eriti lihtne oli see Renate Grünbergi jaoks, kel oli kombeks ka hulga argisematele seikadele pidulikkuse pitsarit vajutada. „Fataalne kohtumine“, „õnnetoov sattumine“, „elutee kompassinõel“ ja „saatuse suunaviit“ – Renate kasutas neid väljendeid samasuguse loomulikkuse ja sagedusega, nagu mõni teine ütleb „kamm“, „hambahari“ ja „grillkana“.

Kindlasti polnud Renate naine, kes pea ees tõsisematesse seiklustesse tormaks või mis veelgi hullem, neid seiklusi otsiks – oh ei! –, küll aga meeldisid talle

põgusad ohutud jutuajamised võõraste inimestega, kõnelused, mille käigus oli tore mõtetega mängida (mis oleks, kui ...) ja end süütutel fantaasiatel kōditada lasta (see võiks juhtuda nii ...). Justnimelt niisuguseid vestlusi algatas ta meelsasti ja tihti. Ta kiitis koerajalutajatele nende koeri ja tunnustas pargis tuvi toitvat joodikut, kirus koos kojamehega halba ilma, flirtis kaubanduskeskuse turvamehega ning uuris tänavamuusikutelt, milline on nende lemmiklaul. Need olid mitte millekski kohustavad inimlikud kontaktid, millel polnudki ette nähtud kaugemale areneda.

„Minu elu väikesed imed, argipäeva õied,“ tavat-
ses ta tihti öelda ning veel tihemini omaette mõelda.

Tol päeval oli õhk selgest taevast ja eredast päikesest hoolimata varakevadiselt külm ning eelmisel õhtul ostetud mantel ei suutnud teda kõleda tuule eest kuigi hästi kaitsta. Sellegipoolest oli ta rahul ja õnnelik. Justnimelt nõnda rahulolev ja õnnelik nagu on naine, kes teab, kui hästi talle uus riie selga istub ning millise hooletult elegantse ja šiki daami temast teeb. Renate peatus hetkeks ja reguleeris käekotirihma parajamaks, et hoida õlgu ja käsivarsi nii, et mulje veelgi parem jääks, ning sammus mööda tänavat edasi.

Lapsevankriga vanatädi teisel pool sõiduteed märkas ta alles siis, kui too jooksmas hakkas. See oli kentsakavõitu naine ja naisest kentsakamgi veel oli

vanamoodne vanker, mida ta kogu võhma mängu pannes vaevaliselt enda ees lükkas ja mis võis disaini poolest pärineda eelmise sajandi keskpaigast. Ning muidugi vankri sisu. Vankriga ei sõidutanud vanatädi lapselast ega ka mitte kilekotte tühjade pudelitega, vaid laperdavate paksude lehtedega vähemalt pooleteistmeetrist potitaime. Paistis, et ta püüdis jõuda temast mööda kihutanud bussi peale, mis eemal peatuses juba uksi avas. Renate muigas kaastundlikult – proua hindas oma võimeid ilmselgelt üle. Kui ta ka jooksnuks tunduvalt kiiremini, oleks šanss bussile pääseda olnud kaduvväike. Niisugust bussijuhti, kes taolise kummalise lastiga vankrinaise pärast sõidugraafikust sekunditki maha jääda tahaks, naljalt ei leidu.

Seda, et naine komistab ja kukub, ei osanud Renate ometi ette näha. Ega ta täpselt aru ei saanudki, miks nii juhtus, aga korraga oli proua poolkülili kõnriteel maas. Lapsevanker jäi järsu jõnksuga seisma ning taim, mis oli terve eelneva aja niigi üleloomuliku vaprusega tasakaalu hoidnud, paiskus vankrist välja sinnasamasse tänavatolmusele asfaldile.

Renate ei jäänud ootama. Ta teadis suurepäraselt, et kui ta nüüd naisele appi ei lähe, teda püsti ei aita, tolmust puhtaks ei klopi ning lahkelt ei lohuta, siis saadab teda terve ülejäänud päeva ehamugavustunne, mis varjutab kogu rõõmu uuest mantlist. Ta astus

sõidutee äärde, vaatas hoolega vasakule ja paremale ning ületas kiirustades tänava. Vanaprouani jõudis ta hetkel, kui buss peatuses ukсед sulges ja häirimatu rahuga edasi sõitis.

Naine oli end juba püsti ajanud.

„Vabandage,“ ütles Renate, „saan ma teid kuidagi aidata?“ Ning mõistnud isegi oma küsimuse tarbetust, läks ta mahakukkunud lillepoti juurde ja tõstis selle vankrisse. Kergest plastikust pott oli terveks jäänud, ent taime – või täpsem oleks öelda puu – latv, nagu ka potti torgatud pikk tugikepp olid murdunud. Üksnes õrn kooreriba hoidis tüve kaht poolt omavahel hapras ühenduses. Renate toetas ühe käega puu alumist poolt ja teisega latva, et see tüve küljest lahti ei tuleks, ning tundis ennast üsna abitult.

„Kuidas ma selle panen?“ küsis ta nõutult.

Vanatädi ei vastanud midagi, vaid haaras puust ja tõmbas otsustava jõnksuga kooreriba katki, katkestades niimoodi kahe puupoole ühise eluringi, ning sättis kaheks saanud taime õrnalt vankrisse. Samal hetkel valgus naise näole valugrimass ja ta tõstis vasema jala maast veidi kõrgemale.

„Kas jalg teeb haiget?“ uuris Renate.

Vanatädi noogutas.

„Väga haiget,“ ütles ta ja proovis vankrile toetudes edasi kõndida. Uus valusööst sundis ta peatuma.

„Äkki väänasite välja?“ pakkus Renate. „Ma ükskord väänasin, väga valus oli. Peaksite seda traumapunktis näitama.“

„Võib-olla tõesti,“ nõustus naine süngelt.

„Ma võin teile kiirabi kutsuda!“

Renate hakkas käekotist telefoni otsima, et helistada.

„Ei ole vaja,“ peatas teda naine. „Haigla on siin lähedal. Traumapunkt. Ma niipalju ikka liigun.“

Ja ta hakkas vapralt astuma. Aeglaselt. Lapsevankrile toetudes ja haiget saanud jalga järele vedades, suu kahvatus näos pisikeseks krimpsus kriipsuks surutud, et ükski valutav heli huulte vahelt välja ei pääseks. Vanaproua olekus oli teatavat tüüpi vanadele naistele omast väarikust ja ülbuseta uhkust, mis ei lubanud tal kurta ega halada, isegi mitte halba õnne kiruda, ehkki valus oli tal ilmselgelt. Renate jättis telefoni käekotti ning järgnes talle – ta lihtsalt ei suutnud lasta naisel üksi minna.